

Audito Rūmų vertinimas: pakeitimų gausa negarantuoja geresnio rezultato

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Turinys

Dalis

01–06 | Įvadas

01–03 | Chronologija ir aplinkybės

04–06 | 2028–2034 m. DFP struktūra

07–10 | Pagrindiniai aspektai

Priedas

2028–2034 m. DFP pasiūlymai, dėl kurių Audito Rūmai pateikė nuomones

Įvadas

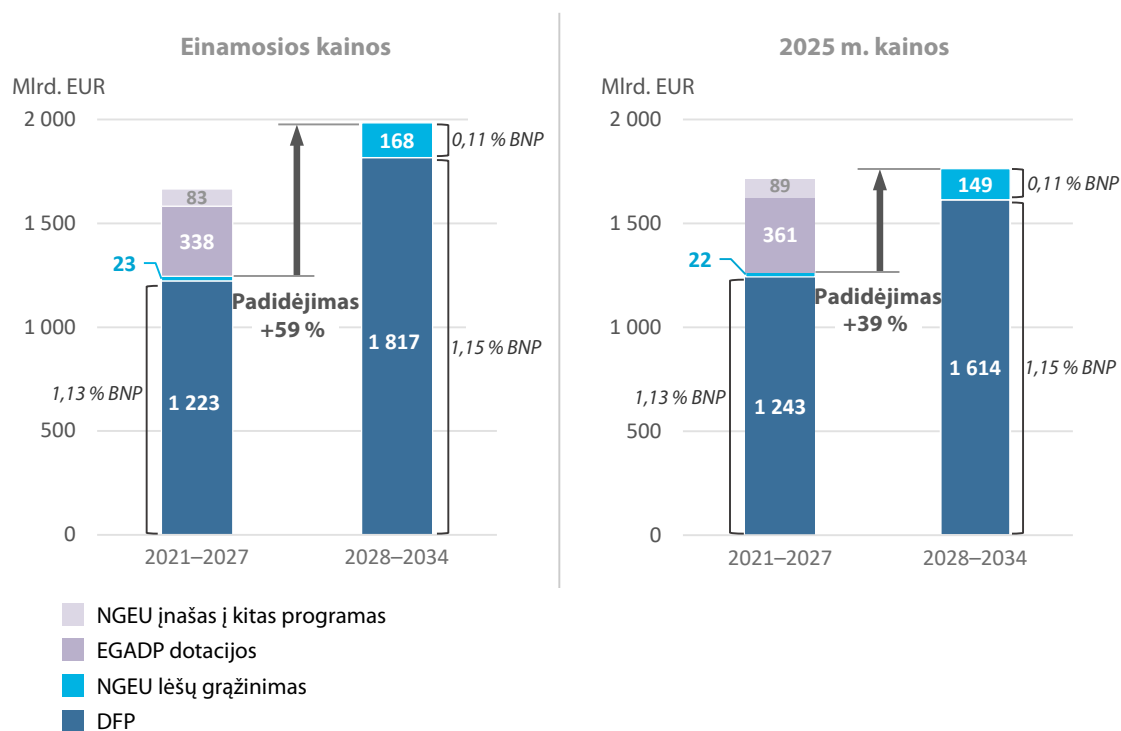
Chronologija ir aplinkybės

- 01** 2025 m. liepos 16 d. Europos Komisija pateikė pirmąjį pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl 2028–2034 m. daugiamečių finansinės programos (DFP) rinkinį, o 2025 m. rugsėjo 3 d. – antrąjį sektorinių pasiūlymų rinkinį. Visi šie pasiūlymai dėl teisės aktų, arba teisės aktų projektai, sudaro strateginį būsimo Europos Sąjungos finansų planavimo ir prioritetų nustatymo per kitą septynerių metų biudžeto laikotarpį pagrindą. Kai dėl jų susitars ES teisės aktų leidėjai, pagal juos bus valdomas siūlomas 2 trilijonų eurų 2028–2034 m. ES biudžetas.
- 02** Nuo 2026 m. sausio mėn. vidurio iki kovo mėn. vidurio, atsakydami į Europos Parlamento ir (arba) Europos Sąjungos Tarybos prašymus, paskelbėme dvylika atskirų nuomonių. Pateikėme vertinimus dėl įvairių ES veiksmų sričių – nuo konkurencingumo, mokslinių tyrimų ir kultūros iki sanglaudos, žemės ūkio ir tarptautinės paramos. Pasiūlymų vertinimai grindžiami ankstesniu mūsų institucijos audito darbu ir įžvalgomis apie ES politiką ir programas.
- 03** Šiame apžvalginiame dokumente pateikiame savo poziciją dėl viso teisės aktų rinkinio, apibendrinami pagrindinius atskirose nuomonėse išdėstytus aspektus, susijusius su aštuoniomis pagrindinėmis teminėmis sritimis, pavyzdžiui, atskaitomybe, supaprastinimu ir ES pridėtine verte. Išsamus dvylikos pasiūlymų sąrašas ir nuorodos į mūsų nuomones pateikiami *priede*.

2028–2034 m. DFP struktūra

04 DFP yra septynerių metų ES biudžeto planas, kuriame nustatomas didžiausias kiekvienos pagrindinės išlaidų kategorijos išlaidų lygis (įsipareigojimų viršutinės ribos). Siūlomas beveik 2 trilijonų eurų finansavimas einamosiomis kainomis (1,8 trilijono eurų 2025 m. kainomis)¹, palyginti su 1,2 trilijono eurų 2021–2027 m. DFP, yra 59 % didesnis einamosiomis kainomis (39 % 2025 m. kainomis) (žr. **1 diagramą**). DFP viršutinės ribos, išreikštos ES bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) procentine dalimi, didėja nuo 1,13 % iki siūlomo 1,26 % (1,15 %, neįtraukiant priemonės „NextGenerationEU“ lėšų grąžinimo).

1 diagrama | Dabartinės ir siūlomos DFP įsipareigojimų viršutinių ribų palyginimas

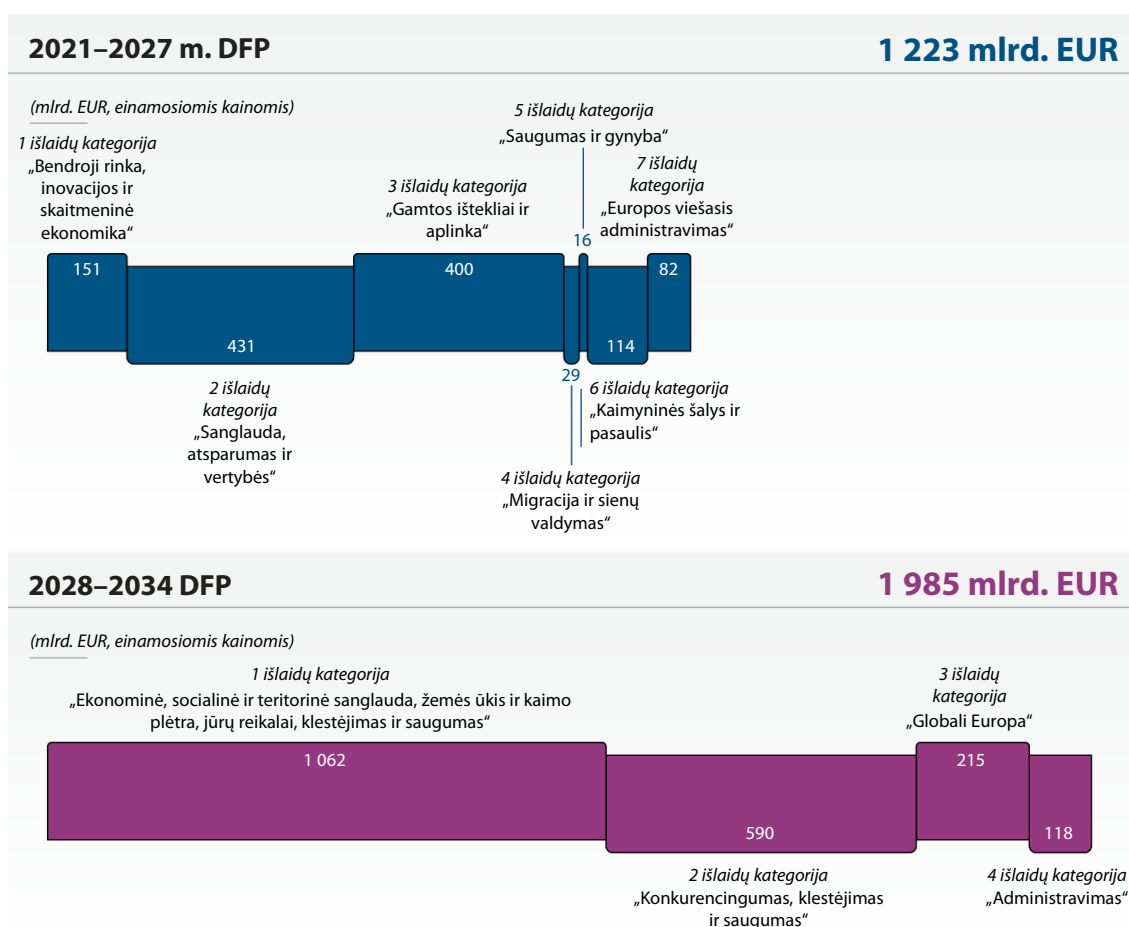
Pastaba: į 2021–2027 m. DFP sumas neįtrauktos šios plano „REPowerEU“ sumos: papildomos dotacijos pagal apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (17,3 milijardo eurų) ir prisitaikymo prie „Brexit’o“ rezervą (1,6 milijardo eurų), kurios viršija DFP viršutinės ribos.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Europos Komisijos duomenimis.

¹ Einamosios kainos – sumos, išreikštos faktine pinigine verte tais metais, kuriais atliekamas mokėjimas. 2025 m. kainos – sumos, pakoreguotos pagal fiksuotą pastovų konkrečių ataskaitinių metų, šiuo atveju – 2025 m., kainų lygį, kad būtų lengviau palyginti skirtingų metų ar DFP laikotarpių biudžeto apimtį ar perkamąją galią.

05 Siūlomu 2028–2034 m. dokumentų rinkiniu Komisija iš esmės pakeičia DFP struktūrą, pertvarkydama pagrindines septynias dabartinės DFP išlaidų kategorijas į keturias ir sumažindama programų skaičių nuo 52 iki 16². Tai reiškia, kad šiuo metu atliekama esminė biudžeto peržiūra. **2 diagramoje** apžvelgiamas 2021–2027 m. ir siūlomos kitos DFP finansavimas pagal išlaidų kategorijas.

2 diagrama | 2021–2027 m. ir 2028–2034 m. DFP įsipareigojimų viršutinės ribos pagal išlaidų kategorijas

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis 2026 finansinių metų Europos Sąjungos metiniu biudžetu (OL L, 2026 2 26) ir COM(2025) 571 final.

² SWD(2025) 570 final/2.

06 Pasiūlymais ne tik gerokai didinamas biudžetas ir mažinamas išlaidų kategorijų skaičius, bet numatyti ir didesni pakeitimai, kurie apibendrinti toliau tekste ir [3 diagramoje](#).

Finansavimas

- Metiniai nacionaliniai įnašai biudžetui finansuoti padidėtų 81 % – iki 235 milijardų eurų einamosiomis kainomis (48 % – iki 208 milijardų eurų 2025 m. kainomis).
- Nuosavų išteklių skaičius didinamas nuo keturių iki devynių: nustatomi trys nauji nuosavi ištekliai (pagrįsti nesurinktų elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiu, tabako akcizais ir verslo ištekliais Europai³) ir išlaikomi du anksčiau pasiūlyti nuosavi ištekliai (pagrįsti pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmu ir apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema). Taip pat siūlomi patikslinimai dėl esamų nuosavų išteklių. Dėl visų šių pokyčių kasmet papildomai bus gaunami 66 milijardai eurų einamosiomis kainomis (58 milijardai eurų 2025 m. kainomis).
- Pasiūlyme dėl Europos fondo numatyta galimybė valstybėms narėms finansuoti savo NRP planų įgyvendinimą ES paskolomis iki 150 milijardų eurų, kurias šios valstybės narės turi grąžinti vėlesniame etape. ES paskolų priemonės naudojimas tokiu mastu, o ne reaguojant į krizę, yra svarbi naujovė.
- Dėl siūlomo skolinimosi, įskaitant daugiausia šias 150 milijardų eurų paskolas, papildomą iki 100 milijardų eurų paramą Ukrainai, taip pat neseniai pasiūlytą 90 milijardų eurų paskolą Ukrainai ir galimą iki 395 milijardų eurų mechanizmo didelės krizės metu naudojimą, labai išauga ES skola.

Išlaidų prioritetai

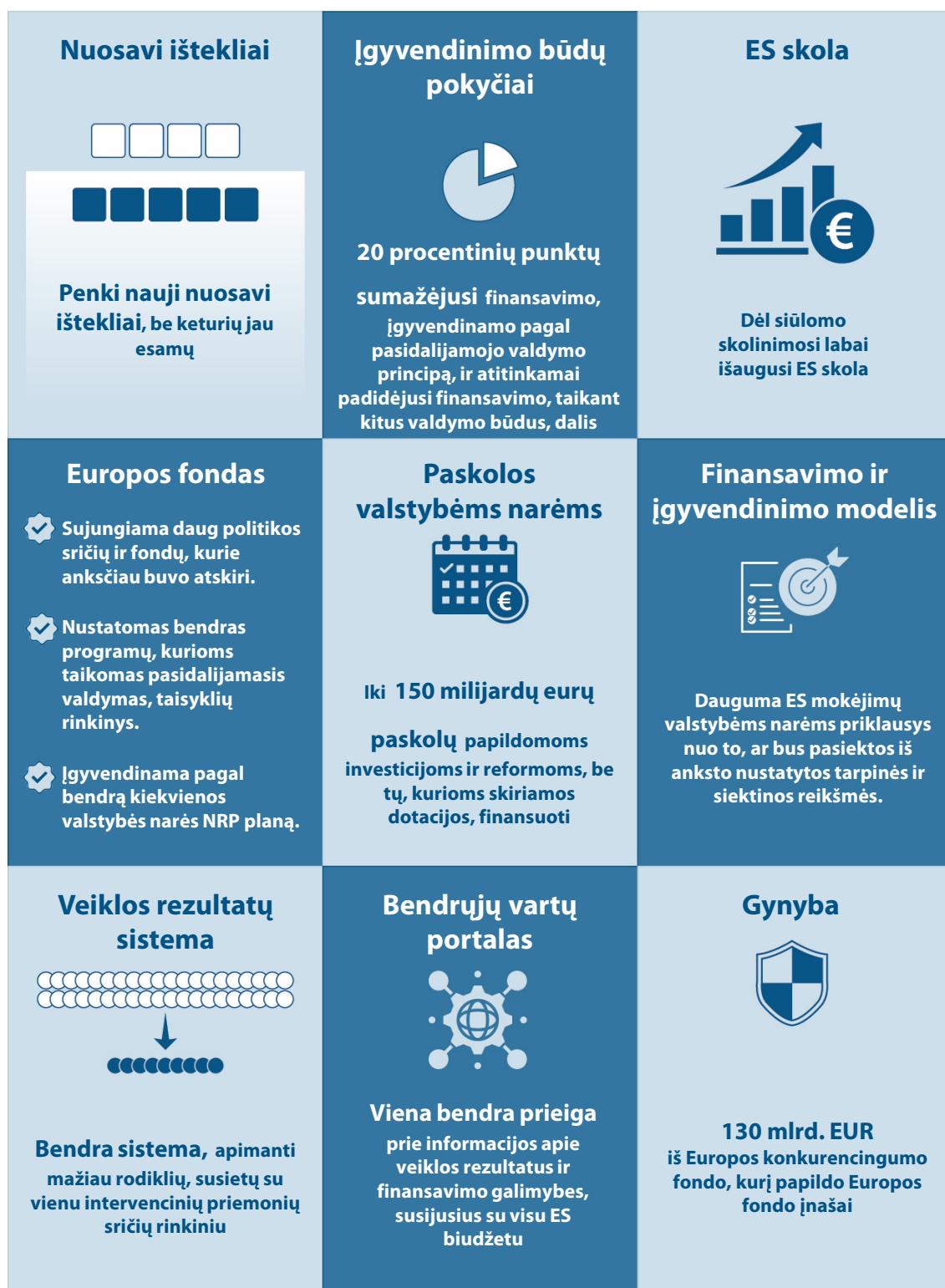
- Pagal naują 1 išlaidų kategoriją bus įsteigtas naujas didelis Europos fondas, kurio vertė – 865 milijardai eurų einamosiomis kainomis (771 milijardas eurų 2025 m. kainomis), įtraukiant įvairias pagrindines ES politikos sritis (ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, žemės ūkį ir kaimo plėtrą, žuvininkystę ir jūrų reikalus, klestėjimą ir saugumą) į bendrą sistemą, grindžiamą bendru kiekvienos valstybės narės nacionalinės ir regioninės partnerystės (NRP) planu.
- Siekiant stiprinti ES gynybos pramoninę bazę ir gynybos pajėgumus, gerokai didinamas finansavimas – iki 130 milijardų eurų iš naujojo Europos konkurencingumo fondo, kurį papildo papildomi Europos fondo įnašai.

³ Verslo ištekliai Europai – įmonių, kurių metinė apyvarta viršija 100 milijonų eurų, metinis fiksuotosios sumos įnašas.

Biudžeto valdymas ir atskaitomybė

- Gerokai (20 procentinių punktų) mažėja finansavimo, kurį bendrai įgyvendina Komisija ir valstybės narės pagal pasidalijamojo valdymo principą, dalis. Pasidalijamasis valdymas sudarys 46 %, o tiesioginis arba netiesioginis – 54 %.
- Pereinama nuo dabartinio patirtų tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimo prie su išlaidomis nesusijusio finansavimo modelio, iš esmės grindžiamo Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone (EGADP) – ES ekonomikos gaivinimo po COVID-19 pandemijos fondu. Dauguma ES mokėjimų valstybėms narėms priklausys nuo to, ar bus pasiektos iš anksto nustatytos reformų ir investicijų tarpinės ir siektinos reikšmės, ir bus grindžiami *ex ante* išlaidų įverčiais.
- Suteikiama daugiau lankstumo naudojant ES lėšas nenumatytiems iššūkiams ar ekstremaliosioms situacijoms spręsti.
- Dažniau taikomi supaprastinto išlaidų apmokėjimo būdai arba su išlaidomis nesusijęs finansavimas. Šį finansavimo mechanizmą siūloma taikyti daugumai fondų.
- Nustatoma bendra veiklos rezultatų sistema, kurioje pateikiamas gerokai mažesnis rodiklių skaičius ir vienas intervencinių priemonių sričių rinkinys, skirti programų įgyvendinimui stebėti.
- Nustatoma viena bendra prieiga prie informacijos apie veiklos rezultatus ir finansavimo galimybes, susijusius su visu ES biudžetu, (bendrujų vartų portalas), taip pat bendra metinė valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita ir kiekvienos programos įgyvendinimo ataskaita, kuriomis pakeičiami laikotarpio vidurio vertinimai.

3 diagrama | Komisijos pasiūlyti pagrindiniai pakeitimai (2028–2034 m. DFP)

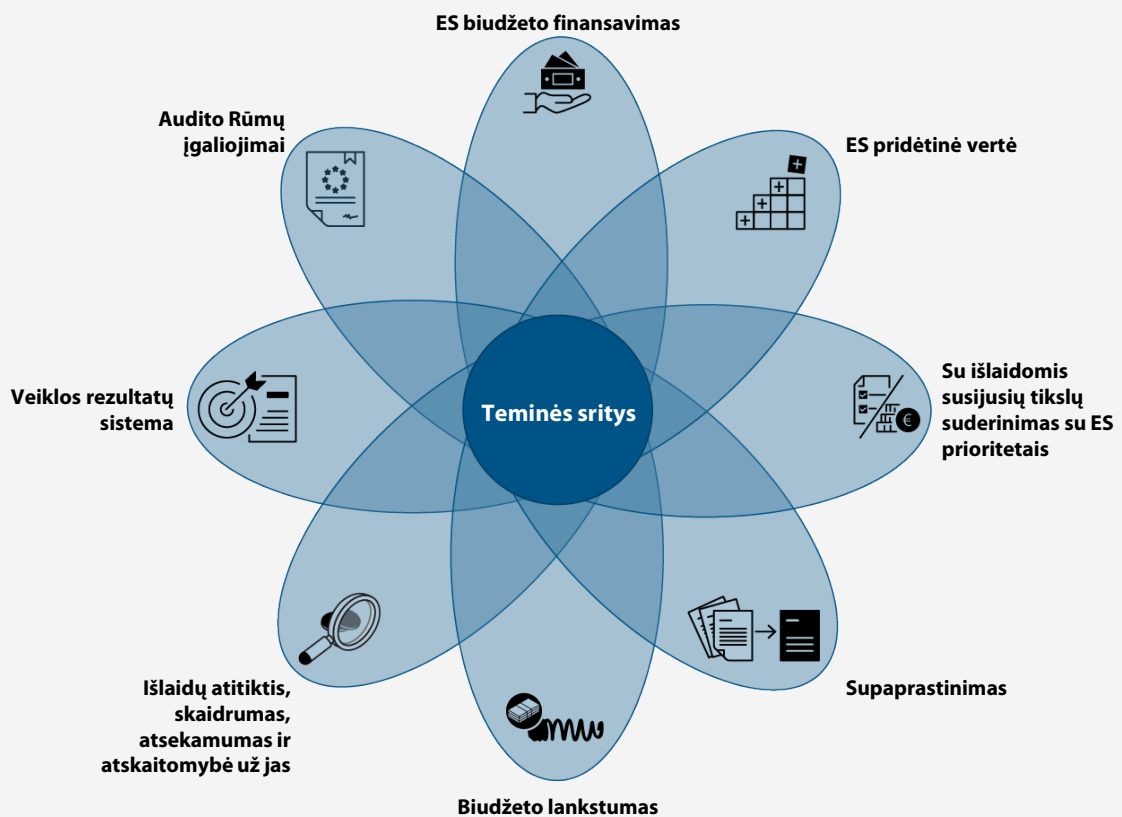

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis 2028–2034 m. DFP pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

Pagrindiniai aspektai

- 07** Pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų rodo esminį pokytį, palyginti su ankstesniais ilgalaikiais ES biudžetais, arba DFP. Aiškus to pavyzdys – visiškai naujas Europos fondas, kuris sujungia ilgalaikių pagrindinių politikos sričių, pavyzdžiui, sanglaudos ir žemės ūkio, finansavimą ir padeda įgyvendinti naujus prioritetus: sudaromos palankesnės sąlygos perskirstyti išteklius, kad būtų galima reaguoti į naujus poreikius ir nenumatytas krizes pagal bendrą kiekvienos valstybės narės nacionalinį planą. Jungiant siekiama didinti nuoseklumą, tačiau kartu tenka derinti politikos sritis, kurių tikslai, terminai ir įgyvendinimo loginis pagrindas skiriasi. Tai gali lemti didesnę sudėtingumą ir kompromisų tarp prioritetų poreikį.
- 08** Europos fondas iš esmės atkartoja EGADP įgyvendinimo modelį. Atlikdami auditą ne kartą atkreipėme dėmesį į tai, ko reikėtų pasimokyti iš EGADP, kad ateityje panašios priemonės būtų labiau orientuotos į veiklos rezultatus, būtų užtikrinta atskaitomybė ir skaidrumas. Į kai kuriuos iš šių klausimų buvo atsižvelgta, tačiau kiti svarbūs klausimai liko neišspręsti, visų pirma poreikis sutelkti dėmesį į rezultatus, o ne į išdirbius, ir aiškiai susieti finansavimą ir rezultatus.
- 09** Pirmą kartą nuo 1962 m. bendra žemės ūkio politika (BŽŪP) nebeturės atskiro specialaus žemės ūkio fondo. Valstybėms narėms suteikus daugiau lankstumo, jos galės pritaikyti savo planus konkrečioms uždaviniams, su kuriais jos gali susidurti, spręsti. Tačiau dideli valstybių narių planų skirtumai gali susilpninti BŽŪP išlaidų suderinimą su ES prioritetais, iškraipyti konkurenciją ir sukurti nevienodas sąlygas ūkininkams.
- 10** *1 langelyje* trumpai apžvelgiami pagrindiniai mūsų nuomonėse dėl įvairių pasiūlymų išdėstyti aspektai. Jame pristatomos mūsų nustatytos rizikos ir iššūkiai, daugiausia susiję su aštuoniomis pagrindinėmis teminėmis sritimis.

1 langelis. Trumpa pagrindinių aspektų apžvalga

Šaltinis: Audito Rūmai.

● ES biudžeto finansavimas

Jeigu nauji pajamų šrantai galiausiai nebus patvirtinti, susidarys didelis biudžeto trūkumas, dėl kurio reikės arba padidinti valstybių narių įnašus remiantis jų santykine geroje (bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis), arba sumažinti bendrą biudžeto užmojų lygį.

Tikėtina, kad dėl siūlomo ES lėšų paskirstymo įvairioms politikos sritims ir dėl labiau centralizuoto Komisijos vaidmens bus pokyčių, susijusių su tuo, kiek lėšų valstybės narės galės gauti iš biudžeto.

Dėl didelės planuojamo naujo skolinimosi sumos esant įtemptai biudžeto padėčiai valstybės narės gali būti priverstos atlikti papildomus mokėjimus.

● ES pridėtinė vertė

Komisija nepasinaudojo galimybe apibrėžti ES išlaidomis sukuriamos pridėtinės vertės, palyginti su vien nacionalinėmis išlaidomis galima sukurti vertę.

- **Su išlaidomis susijusių tikslų suderinimas su ES prioritetais**

Didelės biudžeto dalies išlaidų prioritetai priklausys nuo valstybių narių, turinčių skirtingus interesus. Todėl bus sunku įgyvendinti visus ES lygmens tikslus ir kartu pritaikyti intervencines priemones prie regioninių poreikių.

- **Supaprastinimas**

Taisyklių ir programų skaičiaus mažinimas yra pirmas žingsnis, tačiau dėl jo pasidalijamojo valdymo atveju Komisijos administracinė našta gali būti perkelta valstybėms narėms ir naudos gavėjams.

Sujungus skirtingas politikos sritis gali tapti sunkiau siekti jų tikslų.

- **Biudžeto lankstumas**

Dėl lankstumo gali sumažėti biudžeto nuspėjamumas, o tai gali paveikti ilgalaikes investicijas.

Didesnis lankstumas neturėtų reikšti, kad išleidžiama daugiau pinigų neužtikrinant didesnio rezultatyvumo.

- **Išlaidų atitiktis, skaidrumas, atsekamumas ir atskaitomybė už jas**

Tvarka, pagal kurią teikiamas patikrinimas, kad ES lėšos naudojamos patikimai ir tinkamai apskaitomos, dėl didelės biudžeto dalies yra pernelyg priklausoma nuo valstybių narių kontrolės, kuri dažnai yra silpna.

Komisija, kuriai tenka galutinė atsakomybė už tinkamą ES lėšų panaudojimą, gali neturėti galimybės biudžeto įvykdymą tvirtinančioms institucijoms suteikti pagal Sutartį reikalaujamo patikrinimo.

- **Veiklos rezultatų sistema**

Siūloma sistemai trūksta aiškos struktūros, todėl gali būti neįmanoma įvertinti, kokių rezultatų pasiekta naudojant ES lėšas ir ką ES piliečiai galiausiai gauna už savo pinigus.

Kontrolės ir atskaitomybės sistema neužtikrina, kad valstybės narės teiks Komisijai patikimą informaciją apie veiklos rezultatus.

- **Audito Rūmų įgaliojimai**

Pasiūlymuose nėra pakankamai aiškiai nurodyta, kad Audito Rūmams turi būti suteiktos neribotos prieigos prie informacijos ir informacinių sistemų teisės.

Šią apžvalgą Audito Rūmai priėmė Liuksemburge 2026 m. balandžio 23 d. įvykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas
Tony Murphy

Priedas

2028–2034 m. DFP pasiūlymai, dėl kurių Audito Rūmai pateikė nuomones

Pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto	Audito Rūmų nuomonė
Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo įsteigiamas Europos konkurencingumo fondas , (COM(2025) 555 <i>final/2</i>)	Nuomonė 01/2026
Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo sukuriamą programa „ Europos horizontas “, (COM(2025) 543 <i>final/2</i>)	Nuomonė 02/2026
Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo nustatoma daugiametė finansinė programa , (COM(2025) 571 <i>final</i>)	Nuomonė 03/2026
Pasiūlymas dėl sprendimo dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos (COM(2025) 574 <i>final</i>)	Nuomonė 04/2026

Pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto	Audito Rūmų nuomonė
Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo nustatomos Sąjungos paramos bendrai žemės ūkio politikai įgyvendinimo sąlygos, (COM(2025) 560 final) ir Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo dėl vaisių, daržovių ir pieno vartojimo skatinimo mokyklose programos (mokykloms skirtos ES programos), sektorinių intervencinių priemonių, [...] taisyklių dėl pakankamo tiekimo ekstremaliųjų situacijų bei didelių krizių metu ir užstatų iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, (COM(2025) 553 final)	Nuomonė 05/2026
Pasiūlymas dėl reglamento dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo ir Sąjungos paramos ekstremaliosioms sveikatos situacijoms pasirengti ir į jas reaguoti (COM(2025) 548 final)	Nuomonė 06/2026
Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo nustatoma priemonė „Globali Europa“, (COM(2025) 551 final)	Nuomonė 07/2026
Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo nustatoma 2028–2034 m. bendrosios rinkos ir maitinės programa, (COM(2025) 590 final)	Nuomonė 08/2026
Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo įsteigiamas Europos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros, žuvininkystės ir jūrų reikalų, klestėjimo ir saugumo fondas, (COM(2025) 565 final/2)	Nuomonė 09/2026
Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo nustatoma biudžeto išlaidų stebėjimo ir veiklos rezultatų peržiūros sistema ir kitos horizontaliosios taisyklės, (COM(2025) 545 final)	Nuomonė 10/2026

Pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto	Audito Rūmų nuomonė
Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2028–2034 m. programa „AgoraEU“, (COM(2025) 550 final)	Nuomonė 11/2026
Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2028–2034 m. programa „Erasmus+“, (COM(2025) 549 final)	Nuomonė 12/2026

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2026

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika nustatyta [Audito Rūmų sprendime Nr. 6–2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenciją](#). Todėl paprastai pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi bet kokie padaryti pakeitimai. Asmenys, kurie pakartotinai naudoja Audito Rūmų turinį, neturi iškreipti pirminės prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už pakartotinio naudojimo padarinius.

Būtina gauti papildomą leidimą, jei tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikiami trečiųjų asmenų kūriniai.

Gavus tokį leidimą, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi bet kokie naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

Viršelio nuotrauka – © butenkow / stock.adobe.com.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiesiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma.

Europos Sąjungos institucijų domeno „europa.eu“ svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Audito Rūmų logotipo naudojimas

Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Audito Rūmų sutikimo.

HTML	ISBN 978-92-849-7491-7	ISSN 2812-2976	doi:10.2865/3283037	QJ-01-26-021-LT-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7492-4	ISSN 2812-2976	doi:10.2865/6734316	QJ-01-26-021-LT-N

KAIP CITUOTI

Europos Audito Rūmai, [apžvalga](#) „2028–2034 m. ES biudžetas. Audito Rūmų vertinimas: pakeitimų gausa negarantuoja geresnio rezultato“, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2026.

Atsakydami į ES teisės aktų leidėjų – Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos – prašymus, Europos Audito Rūmai pateikė savo vertinimą atskirose nuomonėse dėl dvylikos Europos Komisijos pateiktų teisės aktų projektų dėl kito septynerių metų ES biudžeto, vadinamo 2028–2034 m. daugiamete finansine programa (DFP).

Šiame dokumente apžvelgiami pagrindiniai atskirose nuomonėse išdėstyti aspektai ir pateikiama mūsų, kaip ES išorės auditoriaus, pozicija dėl viso teisės aktų rinkinio. Taip prisidedama prie patikimo finansų valdymo, atskaitomybės ir supaprastinimo būsimose programose skatinimo.

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklausos: eca.europa.eu/lt/contact
Interneto svetainė: eca.europa.eu
Socialiniai tinklai: @EUauditors

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Europos Sąjungos
leidinių biuras